

‘Elk bosje gaat door mijn handen’

Als nieuwelingen moesten iriskwekers Murat Kaya en zijn broer Sam zich tien jaar geleden eerst bewijzen. Dat kan in hun ogen alleen door altijd bloemen te leveren van goede kwaliteit. Op het bedrijf Middenweg Flowers zitten ze als een bok op de haverkist. “Elk bosje dat weggaat, gaat door mijn handen”, zegt Murat.

Tekst: Ellis Langen | Fotografie: René Faas

Sinds afgelopen zomer hebben Murat en zijn broer Sam een tweede locatie in het Westland, in Poeldijk. Hier moet nog het een en ander in orde worden gemaakt voor de oogst van de eerste irissen. De boscachine moet nog worden opgesteld en de schuur nog aan kant. Can, de zoon van Murat, wijst naar oude rollen chrysantengaas van een eerdere huurder die nog hoog liggen opgestapeld in de schuur. Can: “Zo’n rommelig aanzicht bevalt ons niet. We willen dat alles er netjes en geordend bij ligt. Als dat niet zo is, verpest dat onze werksfeer.”

Can en zijn vader Murat lopen over het middenpad van de kas. Aan één zijde staan in alle vakken al irissenbollen. Aan de andere kant zijn de eerste bedden gefreesd en de bollen kunnen er bijna in. Eind januari staat deze hele kas vol. De familie Kaya is blij met een tweede locatie naast die in Monster. Uitbreiding was nodig omdat ze groeien in het aantal directe klanten. Murat: “We hebben maanden gezocht naar een kas. In het Westland staat niks leeg. Dat wat er leeg staat, is te groot. Gelukkig hebben we via-via een perfecte tuin gevonden.” Alles wat je nodig

hebt voor het kweken van irissen is er. De kwaliteit van de grond is goed – ‘al is-ie wel wat hard’ – er ligt een bovenregenleiding in, de grootte is prima en er ligt een energiescherm in dat nu meestal ’s nachts dichtgaat. “Dat scheelt zo’n 10.000 kuub gas per jaar in vergelijking met Monster”, schat Murat.

LAATSTE CHECK ALTIJD ZELF

In 2003 kwam Murat met zijn gezin van Duitsland naar Nederland. Dat was ook het jaar dat hij samen met twee broers in de teelt van irissen stapte, zowel in de kas als buiten. Helaas gingen ze in 2005 failliet. Tot Murat in 2008 weer met broer Sam de stap naar het ondernemerschap in de irissen waagde, werkte hij als zzp’er bij iriskwekerij Veco in Maasdijk. Daar heeft hij veel kneepjes van het vak geleerd. De start was niet gemakkelijk voor de twee. Murat: “Je begint klein, bent nieuw, je hebt weinig klanten en nog geen naamsbekendheid.”

Tot het jaar 2010 was een lastige periode. Daarna ging het elk jaar stukje bij beetje beter. De Kaya’s breidden telkens uit in het aantal stelen en er kwamen steeds

Murat (l) oogst met zijn zoon Can de planten in de kas. Voor het sorteren en bossen worden de bollen van de stelen getrokken.

meer klanten. Inmiddels durven de broers hun bedrijf te bestempelen als ‘een van de beste iriskwekers van Nederland’. Het bewijs zien ze terug in de middenprijs. “Voor onze irissen wordt de hoogste middenprijs op de klok betaald.” Hier knokt het bedrijf voor, vertelt Can. “Er zijn dagen dat we verlies maken, alleen maar met als doel altijd een hoge kwaliteit irissen te hebben. Door onze discipline, netheid en betrouwbaarheid hebben we een vaste groep directe klanten aan ons kunnen binden. We zien dit uitbreiden. Een goede relatie met hen is goud waard.” Zo’n 50 procent van de irissen wordt direct verkocht, de rest komt voor de klok.

De broers laten niets aan het toeval over. Ze zitten boven op de teelt en de werkzaamheden die verschillende zzp’ers voor hen uitvoeren. Voordat de irissen naar de veiling of naar de directe afnemers gaan, voert Murat of Sam zelf een laatste check uit. Zij zijn degenen die de bossen irissen inhoezen. Hét moment waarop ze kritisch kijken en er soms nog een bloem uithalen. “De knoppen moeten de juiste rijpheid en kleur hebben, er mag geen slecht blad bij zitten en de lengte van de stelen in de bossen moet gelijk zijn.”

Dat laatste is cruciaal omdat de bossen altijd worden voorbehandeld met Chrysal BVB. Dit gebeurt zo’n 4 tot 5 uur lang. Stelen die korter zijn, reiken niet tot in het water met het voorbehandelingsmiddel, waardoor de bloemen soms later niet open komen of eerder slap gaan. Het voorbehandelen is een kostbare aangelegenheid. “Een liter kost 400 euro. We doen drie weken met een fles.”

TOESTAND GROND IS CRUCIAAL

De teelt van irissen is niet heel lastig. Omdat de bollen in de grond staan, is de conditie van de grond cruciaal. Die mag niet te zout zijn en moet goed water doorlaten. De optimale bodemtemperatuur is 15°C. Elk jaar wordt de grond gestoomd in verband met Fusarium. De bollen worden geplant in zogenaamd ‘chrysantengaas’ dat later bij het omhoogen ook als steun dient. In elke maas worden afhankelijk van de tijd van het

‘Ons doel is altijd een hoge kwaliteit iris en soms maken we daardoor dagen met verlies’

jaar, het soort, ziftmaat, plantdatum en binnen- of buitenteelt drie tot vijf bollen geplant. Gemiddeld komt dit neer op zo'n 256 bollen per netto m².

Voor een goede vochtvoorziening van de wortels is het belangrijk dat de grond goed vochtig is vóór het planten. Direct na planten moet weer vrij veel water worden gegeven om de grond rondom bol en wortels goed te laten aansluiten. Ook tijdens de teelt moet de grond voldoende vochtig blijven. “Als de grond tijdens de teelt te droog is, blijft de groei achter en blijft het gewas te kort.”

De beste temperatuur voor irissen in de kas is 12 tot 17 graden en buiten is dat 15 tot 17 graden. Bij de kasteelt van ‘Blue Magic’ wordt de eerste drie weken na het planten 18°C aangehouden. Daarna tot aan de oogst 15°C. De maximale etmaaltemperatuur die irissen kunnen verdragen, is 20°C. Murat: “Om die reden telen we in de zomermaanden niet in de kassen, maar stappen we even over op de teelt van lelies.”

Voorals Botrytis kan een probleem zijn in irissen. Can: “Het is wel de kunst om er op tijd bij te zijn met gewasbescherming. Als je een dag te laat bent, gaat het fout. We spuiten standaard om de tien dagen om bladschimmels te voorkomen.” De teelt van iris duurt in de kas ongeveer acht tot tien weken, buiten vijftien tot twintig weken. Het juiste oogststadium is zeer bepalend voor het openkomen van de bloemen en de houdbaarheid. “Zodra de irissen kleur tonen, kan er worden geoogst.”

Toekomstplannen heeft de familie Kaya nog volop met het bedrijf. Binnen enkele maanden willen ze zich gaan oriënteren om in Portugal irissen te gaan kweken. Met de teelt daar zou de productie uitbreiden met 1 tot 1,5 miljoen stelen. “Met de teelt in Portugal zouden we de drie soorten die we nu in Poeldijk telen dan van september tot en met december buiten kunnen telen.” Een andere droom is uiteindelijk om één locatie te hebben in het Westland. “Misschien dat we daar komende zomer eens naar gaan kijken.” ♦

Middenweg Flowers

Met twee kassen, in Monster en Poeldijk, en één hectare buitenirissen in Honselersdijk, kweek Middenweg Flowers jaarlijks zo'n 5 miljoen irissen. De cultivars ‘Blue Magic’ en ‘White Magic’ worden bijna jaar rond gekweekt in Monster. ‘Casablanca’ wordt alleen buiten gekweekt. De aparte soorten, ‘Hong Kong’, ‘Prof. Blauw’ en ‘Apollo’, staan in Poeldijk. De irisbollen van de oogst van 2018 worden vanaf begin november tot half april in de kas geplant. Van maart tot en met juli worden de bollen alleen buiten geplant. Vanaf augustus tot en met september worden in de kas de rem-irissen geplant. Dit zijn bollen die een jaar in bewaring zijn geweest. Ze worden aangekocht bij Beerepoot in Wijdenes. Dit bedrijf bewaart ze bij 30 graden om ze in rust te houden en dan worden ze ook ‘ge-ethyleend’. Afhankelijk van de plantdatum krijgen de bollen een koudebehandeling. Hans Pater van CNB Teeltadvies regelt dit en geeft Middenweg Flowers advies tijdens de teelt. Jaarlijks gebruikt Middenweg Flowers zo'n 700.000 rem-irissen en zo'n 4 miljoen stuks bollen uit nieuwe oogst. De meeste irissen, zo'n 65 procent, worden geëxporteerd naar Rusland. Daarnaast zijn Engeland en Frankrijk belangrijke afzetlanden.